
LUTHERS JONGEN

door

M. A. M. RENES-BOLDINGH.

LUTHERS jongetje heet Moeara en hij woont met zijn ouders en zijn kleine zusje Tiorina in Batakland, in het dorpje, dat bijna geheel verscholen ligt op de bodem van een ravijn, halverwegen de weg Taroe-toeng-Pea Radja. Hoeta Si Hoboek heet het dorpje, en het is niet, zooals bijna alle andere hoeta's van Batakland omgeven door een hooge leemen wal, waarop de gevaarlijke stekelbamboe zijn takken dooreenslingert. Die aardwallen zijn nog overblijfsels uit de vroegere, heidensche tijd, toen elk dorp zich verschansen en beveiligen moest tegen de moordzucht van zijn bureu.

Maar Hoeta Si Hoboek ligt vrij en open. Van af de groote verkeersweg ziet men de menschen werken en de kinderen spelen en men kan precies de kleine paadjes volgen, die naar de afzonderlijke huisjes voeren.

Het huis van Luther is een van de nieuwste, van bruin hout getimmerd en met een zwart verweerd, houten dak, waarop varens en bloeiende grassen groeien. Het staat op hooge palen, wel een meter boven de grond, zoodat, wie er binnen wil gaan, eerst een houten trapje op moet, voor hij op de galerij of emper komt.

Achter het huisje staat een breede, dubbele rij pisang-boomen, waarvan de reusachtige, gehavende bladeren ritselen en klapperen bij ieder verdwaald windzuchtje, dat het ravijn binnenkomt. Maar tusschen die gescheurde bladeren hangen de zware trossen pisang omlaag — één tros aan elke

boom. Want een pisangboom bloeit slechts één maal in z'n leven en geeft slechts éénmaal vruchten. Zoodra één pisang van een tros geel begint te worden, plukt vader Luther de geheele tros af en hangt die op een droog, zonnig plekje, om snel verder te rijpen. En zijn ze eenmaal rijp, dan mag Moeara er van eten, zooveel zijn mondje lust. Pisang, rijst

Luthers huize.

en zonnewarmte, dat zijn de dingen, waarvan de Bataksche kinderen groot moeten worden en wanneer er dan nog de liefde der ouders en de zegenende handen van den Heiland bijkomen, zooals bij den kleinen Moeara, dan heeft zoo'n kind in Batakland de heerlijkste jeugd, die men zich denken kan.

Vlak achter de pisangtuin verheft zich grauw en geweldig de steile rotswand.

Na hevige regens ruischt langs die wand het water bij stroomen naar beneden, en vormt groote plassen rondom de huizen. Dan is het eerst recht van belang, dat die zoo

hoog op palen gezet zijn, want nu kan het water tenminste niet de huisjes binnendringen. De menschen waden door die plassen wel heen. Ze loopen immers toch altijd op bloote voeten en waden dikwijls door de rivier of door de bergbeken, als dat hun weg bekorten kan.

Wanneer de kleine Moeara onder aan de rotswand staat en met knipperende oogen naar boven tuurt, ziet hij soms heel hoog boven zich de auto's voorbij snorren, en van heel ver hoort hij hun fel getoeter, telkens als ze één van de vele bochten in de weg nemen moeten.

„Ik ben niet bang, nee, ik ben niet bang,” zegt Moeara dan tegen zichzelf, en dat is wel noodig, want eigenlijk is hij nog wél bang voor die razende auto's daarboven, al is 't dan ook niet meer zóó erg, als een paar jaar geleden. Toen liep hij altijd nog naar zijn moeder, wanneer hij een auto hoorde aankomen, soms zóó hard, dat hij over zijn eigen beenen struikelde en met een geschaafd neusje of ontvelde knieën zich gillend achter moeders bonte sarongrok verbergen kwam.

Vóór het dorpje, zóó dat de heerlijke tropenzon ze de gansche dag kan koesteren, liggen de rijstakkers of sawa's, keurig verdeeld in groote vakken, met aangestampte aardwallen er tusschen, die het bevløeiingswater moeten dóórlaten of óphouden, al naar dat het voor de teere rijstplantjes noodig is. Wanneer het een paar dagen achtereen flink geregend heeft, blijven de wallen gesloten, zoodat het water dat langs goten en pijpen uit 't gebergte komt springen, de sawa's niet nog natter kan maken, dan ze reeds zijn. Maar als het lange tijd droog is, dan worden er dóórlaten in de walletjes gemaakt, waarop het frissche bergwater één voor één de rijstakkers bevochtigt, en de jonge planten redt van den verschroeiingsdood.

Wat kan het warm zijn in het dorpje, waar Moeara woont! Warm als in een oven, doordat de zonnebrand tusschen de hooge bergmuren hangen blijft.

Moeara draagt gewoonlijk alleen maar een katoenen pakje, zóó over zijn bloote, bruine lijf, maar dat is hem eigenlijk nog te veel.

„Toe moeder, laat me naakt loopen,” zegt hij wel eens

en meteen rukt hij het eenige knoopje, dat de sluiting vormt, al los, om uit zijn pak te stappen. Maar dat wil moeder niet hebben.

„Je moet je pak aanhouden”, zegt ze. „Heidenen loopen naakt, maar wij zijn Goddank Christenen, en de zendelingen hebben ons geleerd, dat we behoorlijk gekleed moeten gaan.”

„Wat zijn dat, moeder, heidenen?” vraagt Moeara.

Moeder Magdalena richt zich op uit de gebukte houding, waarin ze al een tijd lang heeft staan wieden tusschen de rijstplantjes, en terwijl ze één hand in haar rug drukt, omdat die van het bukken zoo pijnlijk is, zegt ze: „heidenen zijn menschen, die den Heere Jezus nog niet kennen, en die nu altijd in angst leven voor booze geesten en toovermachten. En die de vreeselijkste dingen doen, om van die angst af te komen.”

Moeara wil juist nog veel meer vragen doen, want de Bataksche jongens zijn al net als de Hollandsche, en als alle jongens over de geheele wereld: ze vragen altijd: „waarom” en „hoe doet u dat”.

Maar nu krijgt Moeara geen gelegenheid daartoe, want in de hut begint de kleine Tiorina luide te schreien en de moeder gaat naar binnen, om zusje te halen.

„Heb je honger?” zegt ze zachtjes, terwijl ze het kleine bruine kindje opneemt. „Kom maar bij moeder, dan mag je drinken.”

Ze pakt het kindje in een mooien, gekleurden draagdoek en neemt het mee naar buiten, waar ze op een beschaduwde walletje gaat zitten. Nu schreit het kleine ding niet meer en de groote broer staat er naar te kijken, hoe ze gulzig haar kleine buikje vol zuigt. Haar mooie, zwarte fluweel-oogjes heeft ze er bij dichtgeknepen en de handjes houdt ze tot vuistjes gebald.

„Is Tiorina ook een Christen?” vraagt opeens Moeara. „Ja zeker,” zegt zijn moeder. „Je weet toch wel, dat ze een paar weken geleden gedoopt is? Weet je dat nog wel, Moeara?”

„Jawel,” zegt de jongen. „Toen hebben we gezongen: „dat ik Jezus' schaapje ben” en toen zijn grootvader en grootmoeder bij ons geweest. O! daar komt vader aan!”

roept hij ineens, en al zijn vragen vergetend, snelt hij vader Luther tegemoet, die juist van de groote weg is afgeslagen en nu langs het smalle kronkelpaadje naar zijn huisje afdaalt.

Luther is kok bij een Europeesche familie in Taroetoeng, en in de warme middaguren, wanneer er toch niet gewerkt kan worden, heeft hij altijd een paar uren vrij. Soms blijft hij daarginds, om in de bediendenkamer een middagslaapje te houden, maar meestal heeft hij er een lange, heete wandeling voor over, om zijn vrouw en zijn kinderen even te zien.

„Vader! Vader!” juicht Moeara, en grijpt stevig Luthers hand beet. Die glimlacht verheugd, nu hij zijn heele gezin daar zoo tevreden en gelukkig bij elkaar vindt. Met zijn vrije hand voelt hij eens in zijn zak en haalt er wat uit voor zijn jongen. Eerst een zakje vol bonte snoeperijen, in een Chineesch winkeltje gekocht, waarvan moeder er ook graag een lust, en dan nog een aardig speelgoed-vogeltje, dat kunstig van gele en groene en roode houtspaanders in elkaar is gezet. Aan een stok met een lang, dun touw kan dat vogeltje rondzwaaien. Dan spreidt het zijn roode staart uit en laat een snorrend geluid hooren.

Hoe harder men zwaait, hoe scherper het gesnor wordt. Bataksche kinderen zijn niet verwend met duur speelgoed, en dit vogeltje is voor Moeara een groote schat, die hij dadelijk aan zijn moeder laat zien. Daarna posteert hij zich op een kleine afstand, wijdbeens, en laat z'n vogeltje vliegen en snorren dat 't zoo'n aard heeft. Zzzzz! zzzzz! doet het bij elke zwaai. „Harder!” roept Moeara opgewonden. „Piep nog harder!”

Nu wordt 't spelletje veel te woest. Juist wil vader Luther, die naast z'n vrouw op het walletje is gaan zitten, er een stokje voor steken — maar 't is al te laat. Het onsterke touwtje breekt en 't vogeltje vliegt een heel eind weg, en — juist met een vaartje tegen de beenen van een ouden man, die óók van de hoofdweg gekomen is, en zijn hut wil opzoeken.

Een wonderlijke oude man is het. Hij draagt een wijde, vuile katoenen broek en om zijn magere bloote bovenlijf heeft hij alleen maar een gescheurde lap geslagen. Zijn

grijze haar en baard zijn lang en verwilderd en zijn oogen kijken boos, alsof de heele wereld zijn vijand is.

Dat dié man nu juist het vogeltje tegen zich aan moest krijgen. Moeara schrikt er zóó van, dat hij zijn speelgoed niet eens durft oprapen. Maar ook de moeder kijkt angstig haar man aan en zegt zachtjes: „O, 't is nog wel de datoe!”

Een datoe, ja, dat is de oude man. Een gevreesde Batak-sche tooverpriester. Eén van de weinigen, die er uit het oude heidendom nog zijn overgebleven. De menschen zijn bang voor hem en mijden hem zooveel mogelijk, want diep in hun harten woont nog de geheime angst voor de duistere macht, die de datoe's beweren te bezitten. Een datoe kan op een afstand menschen en dieren met zijn bezweringen ziek of gezond maken. Hij kan regen brengen, en een droge tijd. Hij kan liefde en haat tusschen twee menschen zaaien, hij kan giftdranken brouwen, die den vijand een snelle of een langzame marteldood doen sterven. Ja, zelfs zijn er, die gelooven, dat een datoe zich des nachts, bij volle maan, in een tijger veranderen kan, om de menschen kwaad te berokkenen.

En tegen zóó'n gevaarlijken man vliegt nu juist Moeara's vogeltje op. Dat kón toch niet erger! Neen, terughalen durft hij het niet.

Stokstijf, één vinger in de mond, blijft hij staan, de groote, zwarte oogen vol schrik op den datoe gevestigd. Zijn moeder roept: „Moeara, zeg: Santábi!” en Moeara fluistert: „Santábi, datoe Laban”: „ik vraag vergeving.”

De oude man echter vervolgt zijn weg, alsof er niets gebeurd is. Bij Luther en zijn vrouw gekomen, groet hij kortaf: „tábé!” Zij antwoorden beleefd: „horas hamoe!” „wees gegroet!” Maar verder wordt er over het geval niet gesproken.

„Als hij 't kind maar geen kwaad doet. Hij is toch een echte datoe.”

„En onze God is een trouwe God, en Jezus Christus heeft voor ons alle macht der duisternis overwonnen”, zegt Luther uit de grond van zijn hart.

„Ja,” zegt zijn vrouw beschaamd. Want het geloof van Luther is ook háár geloof. Alleen, als ze bezorgd is voor

haar kinderen zooals nu, dan vergeet ze wel eens, in Wiens hoede zij staan.

Daar komt Moeara voorzichtig aanloopen. Hij is nóg onder de indruk, dat kun je zien. Stil gaat hij bij zijn vader op de grond zitten en zegt: „ik kon 't niet helpen.”

„Dat weet de datoe ook wel, mijn jongen,” zegt Luther. „Ga je vogeltje maar oprapen, dan maakt vader er een nieuw touwtje aan. Kijk, ik heb er hier nog een in mijn zak.”

Intusschen is de oude man zijn hut genaderd. Die ligt verder van de andere hutten verwijderd, alsof zelfs de huizen bång zijn voor elkaar, en ziet er ongelooflijk vuil en slordig uit. Er vóór staan op bamboestokken vreemd gesneden menschenfiguurtjes, donkerbruin met groote, ronde oogen en wilde bossen zwart haar. Menschenhaar is dat, bij vroegere moordpartijen buit gemaakt, en de poppen zijn meermalen ondergedoopt in menschenbloed, om veel tooverkracht te krijgen. Want 't zijn de oude tooverstaven, die de datoe nog bewaard heeft, hoewel ze nu geen andere dienst behoeven te doen, dan de hut tegen booze geesten te beschermen.

Van de Christenen is er niemand, die de hulp van den datoe nog inroept. Als de Christenen ziek worden, gaan ze liever naar het hospitaal in Pea Radja, waar ze door kundige dokters en vriendelijke verpleegsters geholpen worden. En voor de andere dingen, die het hart en de ziel betreffen, gaan ze in het gebed tot God, of ze vragen raad aan een der zendelingen.

Neen, den datoe, met zijn verschrikkelijke kunsten en offers, hebben ze niet meer noodig. Maar de oude angst en afschuw is bij velen nog gebleven. Die is ingeboren in deze menschen, en alleen door Gods Geest te overwinnen.

Zoo is de datoe een eenzame, verwaarloosde man geworden, en niemand begrijpt eigenlijk, waarom hij hier nog wonen blijft, zoo midden tusschen de Christenen en vlak bij Pea Radja, het hoofdstation der Batakzending.

„Zeker, omdat hij zijn eigen huisje hier heeft”, zegt de een.

„Of omdat zijn vrouw en zijn kinderen op gindsche

berg begraven liggen. Hij gaat 's nachts dikwijls naar hun graven toe en praat met ze en brengt doodenoffers."

Maar Luther schudt zijn hoofd over zulke sprekers.

"De datoe blijft hier wonen, omdat God hem op deze plaats een kans wil geven. Begrijp je dat dan niet? Waarom zou de datoe ook nog niet een kind van God kunnen worden? Misschien zien we hem onverwachts nog eens in de kerk van Pea Radja."

"Die oude man?" klinkt het ongeloovig.

"Ben je dan vergeten, hoe de moordenaar nog tot den Heere kwam, toen hij al aan 't kruis te sterven hing? En de man, die te elfder ure nog tot de arbeid geroepen werd? Zoo kan het den datoe ook gaan."

"Ja, Luther, jij bent verder in 't geloof dan wij, en jij kent de Bijbel ook beter. Je hebt gelijk, bij God is alles mogelijk."

"Maar wij moeten trouwer zijn in de liefde en in 't gebed," zegt Luther.

Nu nadert langzamerhand de Kersttijd met zijn feestelijke kerkdiensten en zijn mooie liederen. Hier in Batakland komt Kerstmis niet met winterkou en sneeuw en ijs, maar met felle, stekende tropenzon, die alleen in de namiddag onderbroken wordt door een zware bewolking en onweersgerommel, gevolgd door kletterende regenbuien. Dan regent het zóó, dat 't lijkt, alsof de geheele wereld in een moeras veranderen zal.

Maar toch, het Kerstfeest nadert.

Twee Adventzondagen zijn reeds voorbijgesnel; de kinderen zijn druk aan 't oefenen met spreuken en kerstliederen, en iedereen verlangt naar de mooie boomen met de vele, vele lichtjes die elk jaar de kerk en de ziekenhuizen van Pea Radja sieren. In de groote kerk, waar meer dan 1000 menschen een plaats kunnen vinden, is het ademloos stil, wanneer des avonds de Kerstlichten zijn aangestoken, en het blijde Evangelie door de ruimte weerklinkt. 't Koor zingt mooie liederen en het gezang der gemeente klinkt opgewekt als antwoord op het gehoorde. Zoo wordt afwisselend gebeden en gezongen en ge-

luisterd, totdat de gemeente de heele blijde boodschap heeft vernomen.

Als het Kerstavond is, zou niet graag een Christen-Batak thuis willen blijven. Uit de verstgelegen bergdorpjes komen de menschen langs donkere, gevaarlijke kronkelpaden, soms uren ver, aanloopen, met niet anders dan een klein, slingerend olielantarentje om hen voor te lichten.

Allen hebben zich voor het feest in nieuwe, vroolijke kleeren gestoken. De vrouwen en meisjes dragen een nieuwe sarong met bonte bloem- en vogelpatronen bedrukt, en daarboven een kabaaítje van helkleurige zijde. In het glanzend zwarte haar hebben ze groote gouden siernaalden gestoken en om hoofd en schouders hangt luchtig een dunne sjaal, ook al met bloemranken versierd. De mannen hebben stijfgestreken witte of gele pakken aan, of wel, ze dragen een donkere sarong onder het korte jasje, en op het hoofd hebben ze de statige Bataksche muts van mooi, glanzend fluweel.

Ja, Kersttijd is vreugdetijd voor Batakland en Moeara's mond staat er ook geen oogenblik stil van. Zelfs niet, nu hij met een paar buurjongens de groote buffels of *horboe's* van het dorpje weiden gaat. „Ken jij de spreuk: „Er zal een rijse voortkomen”?” vraagt hij aan Waloëdin, den oudste der jongens. „Neen,” zegt die; „maar ik kan „Stille Nacht” heelemaal zingen, en ook: „Komt allen te zamen.” Ken jij dat?”

„Moeder zal het me nog wel leeren,” zegt Moeara vol vertrouwen.

Maar nu moeten ze niet verder babbelen, want ze zijn op de groote weg gekomen, waar de auto's rijden en de zwaargeladen vrachtwagens voorbijjagen. Nû moeten ze goed oppassen, dat de dieren, die aan hun zorgen zijn toevertrouwd, geen ongeluk krijgen. Vier *horboe's* zijn het. Van die groote, zware beesten met grauw vel, net als bij een olifant, en twee ontzaglijke, breed-uitstaande horens op de kop. En dan loopen er nog twee *horboe-kalfjes* mee, domme, bruine diertjes op hooge pooten, die altijd net kijken of ze slaperig zijn.

Eerst moeten de horboe's baden, beneden, in de rivier. Ze duiken heelemaal tot hun neusgaten in de kali en laten zich schoonspoelen door het stroomende water. Daarna laten de jongens ze grazen langs de weg en tusschen de struiken, en tegen de avond moeten ze de dieren weer veilig naar huis brengen, in de houten stal.

't Is een warme middag, zoo'n middag achter de horboe's, want veel schaduw tegen de stekende zonnestralen is er niet. Gelukkig, dat hier en daar en overal watergoten uit de bergwand komen steken, waaruit altijd door helder bronwater vloeit. Nu kunnen de jongens gaan baden, als ze moe en stoffig worden. Ze kleeden zich uit en spartelen onder de koude waterstraal, die op hoofd en rug en borst spat. Ze proesten als hondjes en duwen elkaar van de glibberige steenen af op de grond, zoodat zand en modder weer aan hun natte vel kleven, en springen joelend opnieuw onder de watergoot om 't vuil af te spoelen.

Maar de zon zinkt lager en lager aan de hemel. In het dal vallen reeds lange avondschaduwen en om de breede top van de Martimbang, de hoogste berg in deze streek, pakken regenwolken samen.

„We moeten naar huis, jongens,” waarschuwt Waloédin. „Kijk, 't wordt avond.”

Vlug schieten ze in hun pakjes, zoeken de horboe's bij elkaar uit 't hooge struikgewas en drijven ze voort met een dun, zwiepend takje.

„Ik ga erop zitten,” zegt na een poosje Waloédin. „Ik ook, ik ook,” roepen Iskander en Jonathan en Moeata.

Handig klimmen ze van een walletje op de breede rug der goedge dieren, die geduldig schommelend hun weg vervolgen. Zoo rijden ze droomerig achter elkaar en heel achteraan trippelen de kalfjes gehoorzaam mee.

Ze zijn Pea Radja al voorbij. Uit de witte kerktoren zendt juist de avondklok zijn roep uit over het dal, al spoedig beantwoord door de ijle stemmen der vele andere kerkjes, die verspreid liggen in het dal en tegen de berg-hellingen.

Nu zijn de jongens precies boven de steile bergwand achter Moeara's huisje. Nog een paar gevaarlijke bochten

van de weg. — — En bij één van die bochten gebeurt het ongeluk.

Er komt een auto aansuizen, veel, veel te snel voor zoo'n kronkelende weg. In de spanning van het voortjagen

.... en daar ploft de arme jongen langs de grauwe rotswand naar beneden.

vergeet de bestuurder om voldoende uit te wijken en raakt met zijn wagen één van de hoorns van Moeara's horboe. Even een kraak, een kras langs de zijkant van de auto, het dier schrikt en springt opzij, en door het onverwachte van dit alles glijdt Moeara van de breede rug af in de struiken langs de weg.

Maar nog verder rolt hij. Hij probeert zich vast te grijpen, doch de takken houden hem niet, en daar ploft de arme jongen langs de grauwe rotswand naar beneden. Achter de pisangboomen komt hij terecht, de fijngeknepen, afgescheurde bladeren houdt hij nog in zijn bruine handen geklemd, zand en steentjes zitten in zijn dikke, zwarte haar.

Een oogenblik ligt hij heel stil. Maar dan begint hij te gillen, en probeert op te staan, en hij gilt nog veel harder, als hem dat niet gelukt.

Zijn moeder komt verschrikt aanloopen en draagt hem op haar armen in de hut. Als ze hem neergelegd heeft op het slaapmatje, wast ze eerst zijn gezicht wat schoon en

dan zegt ze: „Nu stil liggen blijven; ik ga naar Pea Radja, naar toewan dokter.”

Met bevende handen hangt ze de slapende Tiorina in de draagdoek op haar rug, draait met één handbeweging haar haarwring, die losgeraakt was, weer in een nette knoop, en loopt zoo vlug ze kan, naar het zendingshospitaal, waar ze hijgend het gebeurde vertelt. Een verpleger is dadelijk bereid om mee te gaan en te helpen. Maar als die het ventje ziet liggen en hem voorzichtig betast, zegt hij: „dat beentje is gebroken, hier, onder de knie. We zullen hem naar Pea Radja brengen, want dit werk mag ik niet doen. Dat moet toewan dokter Johannsen zélf doen.”

Van twee sterke bamboestokken en een slaapmat wordt nu handig een draagbaar gemaakt. O zoo voorzichtig leggen moeder en de verpleger het ventje daarop en nu gaat het naar het hospitaal in Pea Radja. De vrindjes staan stil, met groote oogen toe te kijken, hoe hun vroolijke kameraad door den verpleger en een grooten buurjongen weggedragen wordt.

Moeder Magdalena, met het kleine zusje nog steeds in de slendang, loopt er bedrukt achteraan.

In het hospitaal zegt toewan dokter: „niet bang zijn, Moeara, 't doet nu even pijn, maar dat móet, anders kan je been niet beter worden. En straks doen we er mooie witte lappen om, en dan mag je weer naar huis terug.”

Of 't pijn doet! Als 't heel erg is, gilt Moeara weer. Dan vat moeder zacht zijn zweetend handje en liefkoost het, en de verpleegster streelt het klamme voorhoofdje en zegt: „Een dappere jongen ben je, hoor. Je krijgt straks iets heel moois van me.”

't Verband wordt gelegd en dan is de behandeling voorloopig klaar. Van de vriendelijke pleegzuster krijgt hij een prentenboek en van den dokter een zak met koekjes en daarna leggen de dokter en de zuster hem samen weer op de draagbaar, die al door twee Bataksche verplegers gereed gehouden wordt. Moeder bedankt met tranen in de oogen, en daarna gaat de optocht naar de hoeta en naar huis terug.

Als vader Luther nu om 7 uur thuiskomt, loopt zijn

grootte jongen hem niet juichend tegemoet, maar ligt stil en moe op zijn matje en moeder zit bij hem op de grond en vertelt, welke mooie plaatjes er in het prentenboek staan.

Wanneer hij 't gebeurde vernomen heeft, legt Luther zijn hand op Moeara's hoofdje en zegt: „Laten wij den Heer danken, dat het niet erger afgeloopen is. Een gebroken been is gauw weer beter, vooral als toewan dokter er voor zorgt.”

Spoedig! Ja, maar toch niet voor Kerstmis. Dat hooren Moeara en zijn ouders de volgende dag, als dokter Johannsen zelf naar den kleinen patient komt kijken.

Dat is een droevig vooruitzicht.

De eene dag na de andere gaat voorbij, het been geneest prachtig, zegt de dokter. Dat komt, doordat Moeara zoo'n door en door gezonde jongen is en zoo goed stil liggen kan.

Maar toch — geen dénken aan opstaan, want dan zou het been opnieuw breken, en nu veel erger dan de eerste maal.

De buurjongens komen wel eens kijken, maar die bruine snaken zitten niet graag in de warme donkere hut. Ze springen vlug weer de trap af, naar buiten, waar Moeara ze hoort spelen en joelen.

Moeder moet op de sawa werken, en vader is de geheele dag in zijn betrekking; daardoor ligt Moeara dikwijls alleen.

Zoo komt de Zaterdag voor Kerstmis en Moeara's moeder moet naar de markt om inkoop te doen. De vorige week is ze al niet naar de passer gegaan, omdat ze haar jongen niet alleen durfde laten, maar nu moét ze wel. Ze wil een stukje vleesch koopen voor het Kerstmaal en gedroogde visch en groente. Ook mag ze van Luther een mooie nieuwe sarong koopen ter eere van het feest. Een blauw zijden baaitje heeft ze nog van toen Tiorina gedoopt werd, en nu wil ze een donkerroode sarong koopen, met blauwe bloemranken. Dat zal netjes staan bij elkaar.

Dus er zijn zooveel boodschappen, dat ze nu wel naar de passer moét. Zoo stapt ze heen. De kleine Tiorina

slaapt rustig in de slendang op haar rug en op 't hoofd draagt ze de leege, gevlochten boodschappenzak. Haar mooie bonte pajong heeft ze opgestoken tegen de felle zonnestralen, maar ze houdt hem boven haar rug, zoodat het kleintje de meeste schaduw er van krijgt.

En Moeara blijft alleen liggen in de warme, halfduistere hut. Eerst slaapt hij wat, maar dan wordt hij wakker, doordat het zweet hem in druppels langs zijn gezicht en zijn ooren loopt. Warm, warm dat hij is! Alsof hij in brand staat, zoo gloeit alles. En voortdurend zoemen er een paar vliegen en muskieten om hem heen: en hij heeft zoo'n dorst. Vlak bij hem liggen een paar pisangs, die helpen wel iets, maar niet genoeg, want ze zijn lang niet frisch meer. Tegen zoo'n dorst helpt alleen veel, koel water.

Zou er niemand in de buurt zijn? Moeara roept ze één voor één allemaal bij de naam. „Walvédin! hé! Walvédin! Bonar! Bonar! kom eens! Kom Timotheus! kom Jonathan! kom Iskander!” Alle buurmänner en buurjongens krijgen een beurt, maar er is klaarblijkelijk niemand. Ze zijn naar hun werk, of naar de passer, en de kleine Moeara moet daar maar alleen in de hut blijven liggen met zijn brandende dorst.

„Toewan dokter!” roept hij op 't laatst met bevende stem. „Toewan dokter!” En als toewan dokter ook niet komt, omdat hij heel in Pea Radja het zwakke kinderstemmetje niet hoort, begint Moeara zachtjes te schreien van verlatenheid en dorst.

Dat zachte schreien duurt nog voort, als de oude datoe Laban naar huis komt. Hij hoort het klagend geluid en blijft besluiteloos staan onder aan de hustrap van Luthers woning. Hij weet wel, dat de menschen hem liever niet in hun huis hebben, omdat ze bang zijn voor zijn booze invloed. Maar de datoe denkt opeens aan zijn eigen jongens, lang geleden, die ook wel eens ziek waren en dan schreiden van dorst of pijn, precies als Moeara schreiden ze dan, zoo zeurend en klagend. Nu wordt de oude datoe weer een vader, die graag helpen wil en daarom gaat hij naar binnen en vraagt aan Moeara, wat hem scheelt. „Water!” zegt de jongen. De datoe ziet een kroesje staan en daarin haalt hij bij de bergwand frisch water, en gaat er in de

hut bij op de grond zitten om te zien, hoe gretig Moeara alles opdrinkt.

Nu gaan ze samen praten, maar 't lijkt wel, of de datoe in zijn lange eenzaamheid de woorden verleerd heeft, zoo kortaf spreekt hij.

„Ziek?” vraagt hij. „Alleen?”

Moeara vertelt van het ongeluk op de weg en van zijn gebroken been. En dat 't nog lang niet beter is.

„Met Kerstfeest ook nog niet,” zegt hij bedrukt. „En dan kan ik niet naar de kerk en ik kan mijn spreuk niet opzeggen, en de mooie lichtjesboom zie ik ook niet.”

„Lichtjesboom?” vraagt de datoe. Hij weet niet, wat een Kerstboom is. Moeara vertelt hem er van met schitterende oogen, en tot slot zegt hij: „en nu zal ik mijn spreuk opzeggen, dan hebben wij samen een beetje Kerstfeest, hè datoe Laban?” Hij vouwt de handen en zegt de lange tekst van het rijsje, dat voortkomen zal uit Davids stam.

„En men zal zijn naam noemen: Wonderlijk, Raad, Sterke God, Vader der Eeuwigheid, Vredevorst.” Al de groote namen van den Heiland zegt de kleine jongen op. Of hij ze alle begrijpt? Stellig niet; maar de oude datoe, die zijn heele leven met machtige spreuken en wonderlijke woorden heeft omgegaan, grijpt ze dadelijk met zijn geheugen vast.

„Over wien heb je het” vraagt hij. „Over den Heere Jezus natuurlijk.” „Was dat een priester?”

„Nee,” zegt Moeara aarzelend: „nee — geen priester.”

De datoe schudt zijn hoofd; hij heeft zich zijn leven lang niet met de Christenen willen bemoeien; nu begrijpt hij van dat alles niets. Maar de Namen zitten vast in zijn hoofd, en hij neemt zich voor, toch eens te onderzoeken of dat nu werkelijk geen priester is, die zoo genoemd wordt. En nog iets neemt hij zich voor. Hij zal dien kleinen jongen, die daar zoo lief en vertrouwelijk tegen hem praat, een lichtjesboom verschaffen. Boven op de berg, veel hooger nog dan de graven van zijn vrouw en kinderen, groeien van die denneboompjes, die de Christenen er voor gebruiken. Als hij vannacht de doodenoffers gaat brengen, zal hij er een uittrekken en mee naar beneden nemen.

Nu staat de datoe op: „tábé”, zegt hij en Moeara zegt beleefd: „mauliate”, „wel bedankt.”

Spoedig komt moeder Magdalena thuis, met de zware tasch vol boodschappen op het hoofd, en zusje nog steeds op de rug.

Moeder Magdalena is moe geworden van haar tocht naar de passer, moe en warm. Nu geeft ze eerst Tiorina te drinken en legt haar dan bij Moeara op het matje, en onderwijl luistert ze naar het vertellen van haar jongen. „De datoe?” vraagt ze verschrikt. Ze kán het maar niet leeren, om niet meer bang te zijn voor de macht van den datoe, en op God te vertrouwen. Telkens weer komt die angst haar plagen.

Maar Moeara vindt 't mooi, dat hij bezoek heeft gehad, en zijn kerstspreek heeft opgezegd, en wanneer de moeder het blijde stemmetje van haar kind hoort, denkt ze opeens: „Misschien krijgt Luther toch nog gelijk, en wordt de datoe een kind van God.”

Dan wordt alles in haar hart licht en blij en gaat ze met een rustig gemoed haar dagelijksch werk verder verrichten.

't Is een donkere, donkere nacht. De sterren zitten verscholen achter dichte wolkenlagen. Boven de bergen, aan de overzijde van het dal, hangt een zware onweersbui. Het weerlicht vliegt onophoudelijk langs de hemel en bij dat felle, blauw-groene schijnsel wordt voor een oogenblik de scherpe bovenste bergrand zichtbaar. Maar onmiddellijk daarop is het weer diepe duisternis. De donder dreunt, de ontelbare waterloopen in de bergen ritselen en ruischen zonder ophouden, en het hooge, dorre gras fluistert geheimzinnig, als de nachtwind er over vliegt.

Oude datoe Laban strompelt langs een paadje, dat *hij* alleen maar in 't duister vinden kan, naar boven. Hij voelt een grimmige trots in zich, omdat niemand dan hij alleen, deze nachtelijke tocht zou durven wagen. Maar een datoe behoeft nergens bang voor te zijn, niet voor geesten, niet voor menschen, niet voor dieren.

Zoo pas, bij het graf op de berg, heeft hij in oude

spreuken luide aan de geesten verteld, hoe gróót zijn datoe-macht is.

Bovendien heeft hij tooverstaven bij zich; ze zijn met nieuwe tijgermedicijn ingesmeerd, zoodat de „heer tijger”, zoo hij al in de nabijheid mocht zijn, ook wel op een eerbiedige afstand zal blijven.

Met moeite vindt de datoe de weg naar de plaats, waar de Kerstboompjes groeien. Eindelijk is hij er. Bij het licht van een blauwige bliksemstraal grijpt hij een boompje beet en rukt het los; en als een ander fel licht een oogenblik later de geheele hemel omspant, toont het den datoe, staande op de bergkam, eenzaam en verwilderd, die met één hand krampachtig zijn schouderdoek om zich heen trekt, en in de andere hand een tooverstaf en een klein denneboompje houdt.

Hij wacht, tot de rommelende slag is weggevlucht langs de verre hemelbogen. Dan onderneemt hij de terugtocht, stap voor stap naar beneden, over hoekig gesteente en langs glibberig leem. Hij denkt nu aan Moeara, en plotseling ook aan de wonderlijke spreuk, die hij gehoord heeft. „Wonderlijk, Raad, Sterke God.”

’t Moet een machtige priester zijn, dien ze „Sterke God” durven noemen, denkt hij.

Lang voor het aanbreken van de dag sluipt hij zijn hutje binnen en legt zich in het eenige vertrekje te slapen naast het kerstboompje en de tooverstaf.

Nog enkele uren telt de nacht. Het onweer trekt rommelend af naar het noorden; de wolken wijken langzaam vaneen en boven de verre bergen komt roodvlammend de zon op.

De blijde Kerstmorgen is aangebroken.

Alle kerkklokken luiden het feest in, de dauw schittert op de velden, de laatste wolken trekken weg; de heele wereld lijkt één wonderbare lofzang te worden.

Maar de oude datoe wordt eerst gewekt, wanneer om half 10 de klokken van Pea Radja voor de tweede maal luiden, en het eerste, dat hij ziet, is het kleine denneboompje naast hem tegen de muur. Meteen hoort hij Moeara’s stemmetje: „Sterke God, Vader der Eeuwigheid, Vredevorst.”

„Ik moet zien, dat ik méér van dien sterken God te weten

*Bij het licht van een blauwige bliksemstraal grijpt hij
een boompje beet (pag. 33).*

kom", denkt de datoe, terwijl hij zijn schouderdoek, die hem in de nacht als deken gediend heeft, omslaat.

Wanneer de laatste feestelijke kerkgangers het dorpje verlaten hebben, neemt hij het denneboompje en stapt er mee naar Luthers huisje.

Moeder Magdalena heeft haar jongen een schoon baaitje aangetrokken en een bontgeruite doek over zijn beenen gelegd. Naast hem liggen pisangs en een zakje snoepgoed en zijn prentenboek, daarmee kan hij het wel een uurtje uithouden, alleen in de hut, meent ze.

En daar verschijnt dan plotseling de oude man met zijn denneboompje. „Hier," zegt hij; „ik heb een lichtjesboom voor je gehaald, vannacht, boven van de berg vandaan."

„O", zegt Moeara verrast. „Alleen voor mij? Maar datoe Laban, het is nog geen echte lichtjesboom, want er zitten geen lichtjes in. Toe, Laban, haal nu ook nog gauw lichtjes voor me. In Pea Radja, bij toewan dokter, of bij den toewan pandita. Doe je het, datoe Laban?"

Opgewonden sprekend praat Moeara door, want hij ziet in zijn verbeelding al den lichtjesboom voor hém alleen. Een kleine Batak-jongen, die zélf een kerstboom heeft.

De datoe is in tweestrijd. Hij wil eigenlijk heelemaal niet naar Pea Radja, waar de zendelingen wonen, die het Christendom in het land hebben gebracht.

Maar och, dat vragende kindergezichtje en dat vleiende stemmetje, en dan dat vertrouwen, in hem, den ouden datoe, dien niemand meer liefheeft. „Ik zal gaan," zegt hij opeens en stapt naar Pea Radja toe; een wonderlijke wilde verschijning op de zonnige Kerstmorgen.

Eerst zal hij 't maar bij den toewan dokter probeeren. Die komt juist uit het hospitaal langzaam naar zijn woning wandelen, zijn lange witte hospitaal-jas heeft hij nog aan en hij neemt den wonderlijken hurkenden bezoeker nieuwsgierig op.

„Ziek?" vraagt hij. „Wat scheelt er aan?"

Nu vertelt de datoe kort en afgebroken, waarvoor hij gekomen is, en de dokter glimlacht verheugd.

„Kom maar binnen," zegt hij, en wijst den ouden man een bankje in de spreekkamer, waarop hij kan gaan zitten,

Dan opent de dokter een kastje en haalt er een handvol kaarsjes uit, roode en witte, en ook nog een paar zilverballen.

Onderwijl kijkt de datoe nieuwsgierig rond naar al die wonderlijke Europeesche meubels, en naar de platen aan de wand. Een er van hangt juist tegenover hem. Het is

„Kom maar binnen.”

een groot schilderij en het stelt voor, hoe de Heere Jezus de hand uitstrekt naar Petrus, om hem van de ondergang in de hoog-golvende zee te redden.

„Is dat jullie sterke God?” vraagt plotseling de oude man. Verwonderd ziet de dokter hem aan en volgt zijn blikken naar 't schilderij.

„Ja,” zegt hij dan. „Dat is onze Sterke God.”

„Hoe heet hij?” vraagt de datoe.

„Jezus Christus,” antwoordt de dokter met oneindige eerbied in zijn stem. En dan, voor-

zichtig: „Wilde de datoe méér van Hem weten?”

„Nee,” zegt Laban kortaf. Hij moet immers zijn vaderen trouw blijven? Hij neemt vlug het pakje, dat de dokter hem toereikt en prevelt: „Mauliate” terwijl hij zoo vlug mogelijk wegloopt.

„Hij komt wel,” denkt de dokter. „We moeten geduld hebben, maar hij komt zéker.”

In Luthers hut wordt het een heele drukte, als de datoe daar met zijn schatten teruggekeerd is. Eerst moeten ze samen uitvinden, hoe dat moet met kaarsje en houdertjes en zilverballen, en als daarna de datoe de lichtjes nog